

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET VOOR DE SLOOP VAN EEN
BASISSCHOOL TE ASSEN.

©

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2010);
Toetsing Flora- en faunawet voor de sloop van een basisschool te Assen.
Buro Bakker adviesburo voor ecologie te Assen,
in opdracht van Buro Vijn*

in opdracht van:

BURO VIJN

contactpersoon:

MEVR. F. ANKERSMIT

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE B.V.
Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643

Projectleiding:

Ir. M.S. van Kerckvoorde

Veldwerk & rapportage:

Ing. T. Wiersma & J. Marchal, stagiaire

Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING.....	1
1.2	OPZET	1
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET	1
1.4	NATUURBESCHERMINGSWET.....	2
1.5	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR.....	3
1.6	RODE LIJSTEN.....	3
2	FLORA- EN FAUNA OP DE LOCATIE	4
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	4
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	4
2.3	FAUNA	4
2.3.1	Zoogdieren	4
2.3.2	Vogels.....	6
2.3.3	Amfibicën, Vissen en Reptielen	6
2.3.4	Overige fauna.....	6
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET	7
3.1	SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN.....	7
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP	7
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN	7
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES.....	8

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De Gemeente Assen is voornemens een voormalige basisschool aan de Smetanalaan te slopen, om plaats te maken voor nieuwbouw. Dit betreft een maatregel in het kader van een bestemmingsplan voor een nieuwe ontwikkeling op het perceel. Figuur 1 geeft een kader om het terrein weer, waarbinnen de werkzaamheden uitgevoerd zullen worden.

Omdat bij deze ruimtelijke ingreep schade aan beschermde soorten niet op voorhand is uit te sluiten, is toetsing aan de Flora- en faunawet vereist.

Figuur 1: Locatie plangebied

Bron: Google Earth 2010

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht een beoordeling te geven over de aanwezigheid van beschermde planten,- en diersoorten. Daarbij worden soorten bedoeld die onder bescherming staan van de Flora- en faunawet.

Op vrijdag 13 april 2010 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd waarbij gelet is op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarnaast zijn inschattingen gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten op basis van de terreinkenmerken.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen. Voor dit project zijn de volgende artikelen van de wet relevant:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.

- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

Categorie 1: Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).

Categorie 2: Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.

Categorie 3: Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels: Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3). Nesten van roofvogels, uilen en enkele kolonievogels zijn jaarrond beschermd en vallen buiten de gedragscode.

1.4 NATUURBESCHERMINGSWET

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn beide verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd en zijn sommige diersoorten

opgenomen met een veel strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten. Voor vogels betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien. Daarnaast zijn in het kader van de Vogelrichtlijn speciale beschermingszones aangewezen, waarin populaties van sommige vogelsoorten extra worden beschermd. Deze speciale beschermingszones, de Vogelrichtlijngebieden, vormen samen met de Habitatrichtlijngebieden het Natura 2000 netwerk. Dit is een Europees netwerk van natuurgebieden. Nederland telt in totaal 162 dergelijke gebieden. De officiële aanwijzing tot Natura 2000 gebieden is inmiddels in gang gezet.

De bescherming van de Natura 2000 gebieden is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet, waarin de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn geïmplementeerd. Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000 gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet.

Het onderzoeksgebied behoort niet tot een Natura 2000-gebied. Tevens zijn er geen Natura 2000-gebieden dichtbij het plangebied aanwezig. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet is daarom niet aan de orde.

1.5 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland en heeft tot doel om de natuurwaarden in het land te stabiliseren. De EHS bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn. Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur.

1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Rode Lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Alleen Rode Lijstsoorten die ook in de Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet zijn opgenomen, genieten een vorm van bescherming. In dit rapport is aangegeven of soorten op een Rode Lijst staan.

2 FLORA- EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Het terrein is circa 0,5 hectare groot, omringd door een anderhalf meter hoog ijzeren hek. Er is een pand aanwezig, gebouwd uit steen met een plat dak. De ramen hebben houten kozijnen en om de dakrand heen zitten daklijsten. Door de staat van het gebouw zijn er op verscheidene plaatsen barsten en kieren gekomen, voornamelijk tussen het hout en het steen.

Aan de noord - oost zijde van het pand is dichte begroeiing aanwezig. Aan de zuid zijde is een speelplaats; deels verhard, deels bedekt met zand of lichte begroeiing in de vorm van gras. Een aantal bomen groeit verspreid op het terrein. Een grasstrook scheidt de vijver van het omheinde terrein. De vijver wordt niet betrokken bij de werkzaamheden, de grasstrook wel.

Figuur 2: Impressie van het plangebied.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

Tijdens het bezoek zijn alle aanwezige planten genoteerd. Omdat het veldbezoek vroeg in het groeiseizoen is gebracht, zijn er waarschijnlijk soorten gemist. Op basis van het biotoop is echter een inschatting gemaakt van het potentieel voorkomen van zwaarder beschermde plantensoorten.

Een groot deel van het plangebied is bestraat, hier is weinig vegetatie aangetroffen. Rondom de gebouwen en langs de omheining zijn veel algemene soorten gevonden, zoals Paardenbloem, Rode Klaver, Hondsdraf, Duizendblad, Smalle Weegbree, Brede Weegbree, Ridderzuring en Veldzuring. Er werden geen beschermde of Rode Lijst soorten aangetroffen. Deze worden in het plangebied ook niet verwacht omdat geschikt biotoop daarvoor ontbreekt. Aan de noordkant van het gebouw is een dicht struikgewas aanwezig met enkele bomen ertussen, zoals eik. Verspreid over het terrein stond een aantal esdoorns.

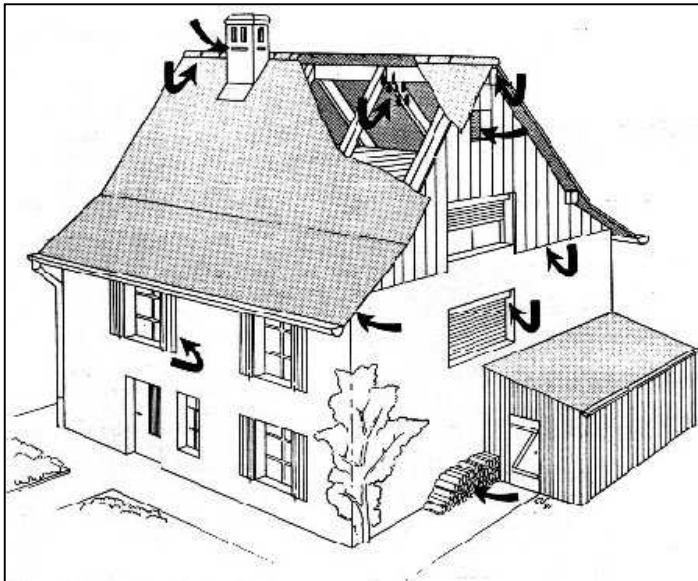
2.3 FAUNA

Gezien het aanwezige biotoop kunnen een aantal beschermde diersoorten voorkomen. Onderstaand wordt de waargenomen en verwachte aanwezige fauna per soortgroep beschreven.

2.3.1 ZOOGDIEREN

De school bevat plekken die geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij o.a. om de spouwmuur die in beide gebouwen aanwezig zijn en die voor vleermuizen te

bereiken zijn door ventilatiegaten in de muren. Ook de boeiborden die langs de dakrand van de basisschool zitten zijn geschikt. Een opening van 1,5 cm is al voldoende voor de Gewone Dwergvleermuis. Figuur 3 laat zien op welke manieren vleermuizen gebruik kunnen maken van een gebouw.

Figuur 3: Illustratie van mogelijkheden waarop vleermuizen gebruik kunnen maken van een gebouw. (bron: www.ivnvechtpassen.org)

Aan de hand van de volgende afbeeldingen (Afbeelding 4a & 4b) zijn plaatsen in het gebouw weergegeven waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken.

Figuur 4a: Geschikte locaties voor vleermuizen

Figuur 4b: Detail afbeelding voor geschikte vleermuizen locatie

Een aantal vleermuissoorten bewoont gebouwen in plaats van bijvoorbeeld holle bomen of kerkzolders. Soorten die hieronder vallen zijn bijvoorbeeld de Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger. De laatste twee soorten komen algemeen voor waardoor hun voorkomen het meest waarschijnlijk is. De Meervleermuis is relatief zeldzaam, maar is wel eerder waargenomen in Groningen en Drenthe. Behalve verblijfplaatsen is het ook mogelijk dat de vleermuizen hun foerageergebieden in het gebied hebben. Alle soorten vleermuizen zijn opgenomen op tabel 3 van de Flora- en faunawet en daarmee strikt beschermd.

Boombewonende vleermuissoorten worden niet verwacht, omdat in geen van de bomen holtes en gaten zijn gevonden.

Verder zullen enkele algemene zoogdieren gebruik maken van het terrein rondom de gebouwen. Hier is biotoop aanwezig voor Bosmuis, Huisspitsmuis, Egel en Mol. Deze

soorten zijn licht beschermd. Vanwege hun algemene voorkomen is de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet in het geding.

2.3.2 VOGELS

Tijdens het veldbezoek werden Merel, Vink, Spreeuw en in de vijver de Wilde Eend en Soepeend aangetroffen. Het is mogelijk dat deze vogels in de omgeving broeden. Ook andere algemene vogels als Braamsluiper, Roodborst, Winterkoning, Zwartkop en Zanglijster kunnen broeden in het struikgewas rond de gebouwen. Er zijn geen nesten van jaarrond beschermde soorten als Huismus of roofvogels aangetroffen. Deze worden tevens niet in het plangebied verwacht.

2.3.3 AMFIBIEËN, VISSSEN EN REPTIELEN

Omdat vlakbij het plangebied een vijver aanwezig is, is er een kans dat enkele amfibieën een landbiotoop hebben op het terrein, met name de Bruine kikker en de Gewone pad. Beide soorten worden licht beschermd. In het projectgebied zelf komen geen watervoerende sloten en poelen voor, waardoor eventuele voortplantingswateren buiten de zone van de werkzaamheden vallen.

Alpenwatersalamander en Kamsalamander zijn soorten waarvan bekend is dat zij in gemeente Assen voorkomen. Omdat het mogelijk is dat zij hun landbiotoop in het plangebied hebben, is de vijver geïnventariseerd. Deze bleek door matige oevervegetatie, het ontbreken van bodemvegetatie en de aanwezigheid van vissen ongeschikt te zijn (figuur 5).

Alpenwatersalamanders en Kamsalamanders zijn erg gevoelig voor de aanwezigheid van vis. Doordat de vijver wordt uitgesloten als leefgebied, zullen de amfibieën ook geen gebruik maken van het landbiotoop.

In het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig voor reptielen en vissen.

Figuur 5: Overzicht vijver gelegen naast het plangebied. Zichtbaar is de matige oever,- en bodem vegetatie.

2.3.4 OVERIGE FAUNA

Overige beschermde soorten zoals beschermde vlinder- en libellensoorten worden niet verwacht, vanwege het ontbreken van geschikt biotoop.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft voor de aangetroffen en mogelijk aanwezige beschermde soorten het beschermingsregime aan. Voor soorten uit de eerste categorie geldt een algehele vrijstelling. Voor de soorten uit de tweede en derde categorie dient over het algemeen ontheffing te worden aangevraagd. In § 3.4 wordt dit nader uitgewerkt.

Soortgroep	Soort	Type waarneming	Cat.1	Cat.2	Cat.3
Vogels	alle soorten broedvogels	A/C			X
Zoogdieren	Vleermuizen verschillende soorten	D			X
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	A	X		
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	A	X		
	Egel (<i>Erinaceus europeus</i>)	A	X		
	Mol (<i>Talpa europea</i>)	A	X		
Amfibieën	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	A	X		
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	A	X		

Tabel 1: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het plangebied voorkomende beschermde fauna. Type waarneming: A=waarschijnlijk aanwezig, B=sporen/holen/nesten aanwezig, C=zichtwaarneming, D=mogelijk aanwezig, nader onderzoek noodzakelijk. Categorie 1=algemene maar beschermde soorten, Categorie 2=overige soorten, Categorie 3=Strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Bij een beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet zijn in de eerste plaats vaste verblijfplaatsen en groeiplaatsen van belang. Daaronder valt ook de functionele leefomgeving die nodig is om te overleven, zoals foerageergebied.

Het slopen van de gebouwen kan tot een mogelijke vernietiging van één of meer verblijfplaatsen van strikt beschermde vleermuizen leiden. Ook foerageergebied kan mogelijk verdwijnen als gevolg van de werkzaamheden. Het eventuele voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen kon met deze quickscan niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen is noodzakelijk.

Bij de uitvoer van de werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen algemeen voorkomende broedvogels verstoord worden. De werkzaamheden zullen daarnaast leiden tot het verdwijnen van leefgebied en verblijfplaatsen of groeiplaatsen van enkele licht beschermde soorten zoals de flora en de verwachte amfibieën (Categorie 1 Flora- en faunawet). De negatieve effecten zullen echter niet leiden tot het vernietigen van hele populaties. Het betreft allemaal algemene soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Mitigatie en compensatie zijn mogelijk aan de orde bij vleermuizen. Het kan zijn dat er verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn te vinden in een van de te slopen gebouwen. Nader onderzoek naar vleermuizen zal duidelijk moeten maken of er soorten daadwerkelijk aanwezig zijn en welke soorten dit zijn. De uitvoering van mitigatie en compensatie hangt dan af van het belang van de verblijfplaats voor de soort, het aantal

waargenomen dieren, alternatieve verblijfplaatsen in de omgeving etc. Compensatie kan meestal worden gerealiseerd door alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden. Mitigatie bestaat in de regel uit het uitvoeren van de werkzaamheden op vleermuisvriendelijke wijze en in het juiste jaargetijde, en het onaantrekkelijk maken van de verblijfplaats.

Vanwege het voorkomen van broedvogels is het noodzakelijk om werkzaamheden zoals de kap van bomen en struiken buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen loopt globaal van begin maart tot eind juli. Werkzaamheden die eerder gestart zijn kunnen wel gedurende het broedseizoen worden voortgezet, wanneer er redelijkerwijs van uit kan worden gegaan dat vogels zich niet in het gebied hebben gevestigd tijdens de werkzaamheden. Om te voorkomen dat vogels het terrein uitkiezen als broedplaats kan het terrein buiten het broedseizoen onaantrekkelijk gemaakt worden voor vogels, door het verwijderen van struiken en heggen.

Het zal onvermijdelijk zijn enkele algemene soorten gedurende de werkzaamheden te verstoren. De verstoring zal echter niet de hele populatie vernietigen. De meeste soorten zullen elders opzoek gaan naar gunstige biotopen en daar verblijven. Het gaat daarbij om diersoorten waarbij de instandhouding niet in het geding komt (categorie 1). Er kan worden gesteld dat voor deze soorten verdere compenserende maatregelen niet nodig zijn. Wel is de algemene zorgplicht van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet, zie § 1.3). Deze bepaalt dat men zo min mogelijk schade berokkent aan wilde planten en dieren. Mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen door het onaantrekkelijk maken van het terrein, zoals naast het verwijderen van struiken en heggen het gras kort te maaien. Dit dient wel ten minste drie dagen voor de start van de werkzaamheden plaats te vinden. De meeste aanwezige soorten zullen dan het terrein verlaten en een locatie opzoeken die meer dekking biedt.

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

De aanwezigheid van vleermuizen (soorten die bescherming genieten volgens tabel 3 van de Flora- en faunawet) kan met deze quickscan niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar deze soortgroep is noodzakelijk. Als vervolgens vleermuizen worden aangetroffen, zal een activiteitenplan moeten worden opgesteld. Hierin moet duidelijkheid verschaft worden over uit te voeren mitigatie en compensatie.

Voor inventarisatie van de vleermuizen zijn minstens drie bezoeken noodzakelijk. Twee van deze bezoeken dienen plaats te vinden in de zomer zodat kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen kunnen worden vastgesteld. Een derde bezoek dient plaats te vinden in de nazomer/vroege herfst om paarverblijven van vleermuizen vast te stellen.

Zoals beschreven in voorgaande paragrafen dient het broedseizoen, zie § 3.3, te worden ontzien. Mochten er werkzaamheden gepland zijn binnen deze periode, dan dient er in het kader van de Flora- en faunawet een ontheffing te worden aangevraagd (§ 1.3).

Op het plangebied is geschikt biotoop aanwezig voor enkele beschermde zoogdiersoorten. Nader onderzoek dient uit te wijzen of deze soorten ook daadwerkelijk aanwezig zijn.

Voor soorten uit categorie 1 geldt dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. Daarom geldt voor deze soorten een vrijstelling. Er hoeft met betrekking tot deze soorten voor de werkzaamheden geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd, wel is de algemene zorgplicht van kracht.

april 2010

Vormgeving:
Joop Striker, Assen